

Сынаата
3 харчы

Субуруускай аатынан со-
хот төрбөххэ баттыыр үчү-
гэй үлөлөөх сиплэстимир
эбөөлөрүттөн биирдэстэ-
рин туфунан кэлсээтэххэ
иттэнниг.

★ Профсоюзнай олох: отчуоттар, быыбардар ★

АҢАБАСТЫК, КИЭННИК ДЬҮҮЛЛЭНЭН

хааччылаахтаахпыт.

Профкомнар отчуот-быыбар матырыялларын кичэйи бэлэмнээһингэ кыаг активы тэрийдээхтэр. ССРС Профсоюзтарын бырааптарын туһунан туһааннаах сокуонка олоһуран отчуоттары мнэстээ профсоюз туох оруулааһын туһунан сирэйдээ-характаан, критическэйдик сыаналаан туруорулуохтаах. Ордук рабочайдар социальная бырааптарын хааччылыи болпуруостара уһурулаан көрүлүөхтээхтэр. Билигин кэмгэ ордук тыраан турар сорукутары быһаарыыга профсоюз линиятынан туох үлэ ытыллыбыта толору көрдөрүлгө улахан суолталаах. Онуо чүөлөөн хас бирдин профсоюзнай активист киллэрбит кылааста ыйыллаа наада. Уопсайынан, активистка улахан болгомото уурулуохтаах.

Сагалыы үлээһин болпуруостара кэлэтин кикингэр туруохтаахтар. Рабочайдарга үлэ бүтэһинтээх түмүктэринэн туох-ханнык талобурдэр оһоһуллубуттарын билиһиннэриэххэ. Биллээн турар, үлэһиттэр усулуобуйанан хааччылыи, до-руобуйа харыстабылын туруу-га, үлэ туһунан сокуоннары тутуһуу, үлэ дөһсипилини-этин ырытан көрүү болгомото тас өртүгэр хаалбаттара наада. Ас-уөл программатын толоруунаан сибээстээн кэтэх хаһаайыстыбаны түргэн тэтиминэн сайыннарыи, бөдөр-гөтүү проблемалара ыры-тыллыахтаахтар. Кэлэстингэ төһө сүөһү, сибикиһэ, кө-төр уо. д. а. эбиллибитин иэтэр-хабырээбитин түста-

рынан чопчу сыппаралар, дааннайдар ордук тоһоос-тоохтор. Быһата, уу-хаар тейэ, күдээрикэ күүрээн суох буолуутун, чопчу дьыаланан кэлэтин тахсытык хааччы-йер сорух турар.

Биллэрин курдук, оро-йуонна кыра производе-веннай учаастактары сайын-нарыи кэллим программа ылыллан турар. Профком-нар отчуоттарыгар бу дьыла-лаба туох оһоһулаан эрэ-э сырдатыллыахтаах. Онуоха ордук социальная олох-дьаһах проблемаларын бы-һаарыи туругар тохтонул-луохтаах.

Производството уонна олоххо-дьаһахха дэ-оһол тахсытын сэрэтингэ туох үлэ барбыта, ханнык сору-ктар тураллара хайаан да-эи сырдатыллыахтаахтар, этил-лихтээхтэр. Баһаартан, тех-никаттан сэрэхтээх буолуу көрдөрүлгө туһууа со-хоозтарбытыгар ба-лаһааннаах олус үчүгэйэ суо-бун умнарыт табыллыбат. Аппалаах үлэһиттер таһа-йынан хааччылыи нэбээстэр эмэ бааллар.

Билигин рабочай конту-руол сүһүөсүр турар кэм. Хомойуох иһин, биһиги оройуонмутугар үгүс сир-дэргэ хонтүрөөл бу көрүгэр суолта биэрэ, тэриллэбит бөлөхтөрү үчүгэйдик үлэ-лэ-тэ илкупит. Үлэһиттэртэн киирэр сайабыланыыларын, суруктары уонна үнсүүлэри кытта салаата хайдах үлэ-лэ-эбитин арытан көрдөрөр эмэ тоһоостоох.

Туспа кэлэстингэ сүөһү итининин үлэһиттэрин хаач-чылыи болпуруостара ту-руохтаахтар. Бу өртүмэн

сохоозтар профкомнарын инилизиртэр өссө да-эи баччумнаах соруктар турал-лар.

Профсоюзтар динг демок-ратическай ис хоһооннорук олоххо киллэрини ырааһынан ситгэтэ суох. Атын общест-веннай тэрилтэлэри кытта биригэ үлэһээһингэ да-эи биллэр-көстөр нэбээстэр бааллар. Холобур, алын сүһүөх физкультура тэрил-тэлэрин, чэгиэн-чэбдик олох сирин иһин охсуһар обществаны, уус-уран са-модеятельность коллектив-тарын, любительскай хол-бохтары, о. д. а. кытта ыс-са сибээстээхтик үлэһээн кэллибит динг ээр бүтүн, арааһа, уустук буолуоһа.

Тэрийэр-маассабай үлэ-э хаһаайынааһын сага усу-луобуйатыгар туох сага, со-нуу сүүрээн профком үлэ-тигэр киирбитин арааран ылан ырытан көрдөрүү ой-чү-суолталанар. Тоһо дэ-лээххэ, профсоюз үлэтигэр уларыта тутуу хайдах кии-рэрин биһиги үгүс чилиэ-нэрибт өссө да-эи ситэ билбэттэр. Онон сибээстээн маңайгы сүһүөх тэрилтэ-лэр активностарын тоһу үр-дэтин соруктара бүтүн ха-һаантылааһар да-эи сити-тытык тураллар.

Туһунан баччумнаах кэл-эсти социалистическай куо-талаһыны тэрийини гуп-сарын соруктарыгар тах-сыан наада. Бу дьылааба ордук кэлэтин кэмгэ бири-өйдөбүл, бири тэи сыһаан олохтоно илкуп дээххэ наада. Хайдах эрэ куоталаһыи суолтатын наһтаа сына-лааһын олохсуйуох курдук. Маны эмэ уопсай субээн

быһаарыа, хайдах тэрийэр

чуолкайдыар сөп буолуо. Отчуот профсоюз үбүн туһанын турутун ырыллыыи көрдөрөн биэриэхтээгин ум-нар табыллыбат. Онон проф-комнар ревизионнай комис-сиялара бэйэлэрэ ыппыт үлэһэрин эрдэттэн бэлэмнэ-эн иһитиннэриэх тустаах-тар. Хас бирдин солкуобай, хас бирдин кэлпикээ туох-ха туттуллубута кимнээк барытыгар мунуаһа суох буолуохтаах.

Туһааннаах үрдүкү орган-нар ыйылыларыгар сөп түбэ-һиннэрин, сага быыбарде-нар профсоюзнай органнар састааптарыгар кандидатурал-лары туруоруу уонна дьүү-лэһэн талыи адыс аһаба-стык, кэмгэ кэлэтиллэн динг демократическай те-руттэргэ барыларын хаач-чылаахтаахпыт. Маныаха бэ-йэ минимизиртэн соһуу сагаһын хайа да өртүттэн таһаарыллыа суохтаах. Кандидатуралары булууга проф-комнар истэринэн аналлаах комиссиялары эрдэ тэрийэн үлэһиттер ордук буолуоһа. Хас бирдин мнэстээ кон-курстаах быыбардар ытыл-лар усулуобуйалара үөскэ-тиллэрэ наада. Үлэһит дьон-нитэрихтэригэр динг бэ-рининнээх, чачы активнай, тэрийэр дьобурдаах, атын да хааччытабылларын толору эппизитир активистар быы-барданар органнар састаап-тарыгар киириннэрэ сити-һиллэхтээх.

Е. ВАСИЛЬЕВ,
агропромышленный ком-
плекс үлэһиттерин проф-
союзун райкомун
председателэ.

Архангельскай уобалас,
ЫСЛКС Северодвинскай
куораттаагы комитетин ко-
булээһининэн олохтоох
предприетелер эдэр спе-
циалистара «Көрдөөһүн»
динг научнай-техническэй
айан оһоруу киинин уоба-
ласка бастахынан тэрийди-
лэр. «Көрдөөһүн» бэйэлэрин
билиһилэринэн, булуғас-та-
лыгас өйдөрүгүн техничес-
кай прогресһи түргэтэтин
бадалаах эдэр ученайдары,
конструктордары, предпри-
етелер рабочайдарын түмэр,
Хаһаайыстыбаннай аһааһыа
үлэһиттер иһин сүрүн хайыс-
хатынан куорат уонна уоба-
лас предприетелерин тех-
ническэй сөбүлээһини про-
блемаларын быһаарыыга кө-
мөлөһүү буолар. Бэйэлэри-
гэр квалификациялаах инже-
нернэй кадр, үчүгэй техни-
ческэй базага суох пред-
приетелерга ордук улааһы
болгомото ууруллар.

Төһө да эдэр буоллар,
кини («Көрдөөһүн» тэрил-
литэ сып да буола илкуп)
сакаасчыттар билиһиннэри-
ыла. Барыта 117 дуогабар
түтэрилиннэ, онтон 40-нэ
200 тыһ. солк. суумаһа то-
лорулунна. Оттон сакаас-
тар Архангельскай уоба-
ластан эрэ буолбакка, Сык-
тывактан, Ташкентан,
о. д. а. сирдэртэн эмэ кэ-
лэлэр.

Снимокка: айар коллектив
оһорбут «Ансти» уонна
«Диам» спортивнай-оон-
нуур комплекстара Арха-
нгельскай уобалас тас өртү-
гэр эмэ улахан биһирэби-
лиээн туһанар.

В. МАТЫЦИН фотота.
[ССА фотохрониката].

БИИИЭХЭ ЭППИЭТТИЛЛЭР

Хаһаат бу дьыл бэс
ийин 8 күнүгээһи нүөмэри-
гэр «Бюрократия мэтири-
тэ» динг рубрика аныһан
«БЭЙЭ КЭТЭБИН КУРДУК
ТУТАН» динг төбөлөөх
П. Оконовскай критичес-
кай сурута бэһээтэммитэ
уонна дьаһал ылыыга ыы-
тыллыбыта. Онуо райпо-
требсоюз бырабыллыаһы-
тын председатели солбу-
йаачы А. Г. Григорьев
саас Маныдааһыга киирэ
сылдьан нэвигация хаамы-
тын туһунан официальной
ыйытыыга телефонунан
сүгүн-сабын эппизтээ-
бэтээ критикаламмыта.
Ол сүөнүгүн редакция
райпотребсоюз бырабы-
ллыаһынын председатели
А. Г. Григорьев маны
эппизти киллэрдэ:

«Сурук сөптөөх райпо-
требсоюз бырабыллыаһы-
тын оһыйн 20 күнүгээһи
мунуаһа А. Г. Григорьева
эргэн эппизтээх үлэһити-
гэр итинниг дьүөрэтэ суох
быһытын иһин кытаанах-
тык сөмөлүнэ уонна иһи-
итин манник түбэлтэни та-
һаарбатыгар сэрэтилиннэ».

Экономика болпуруоһа

САГАЛЫ ТЭРЭЭНИН ЭРЭ АБЫРЫАҒА

киллэриллибитэ. Капиталь-
най тутууу ытыыга гос-
бюджет көрөр суумата бу
этиллэр надбавкаларга үгү-
лүбүттара. Ол барыта бала-
һааннаах быһытынан сыл
айы ОАПХ советин быһа-
рылынан тэрилтэ сайдыы-
тын хааччылыыга тэриллэн
иһэхтээх этэ. Ол гынан
баран, этиллибитин курдук,
кэлинки үс сыла тутууу
ытыыга бири да солкуобай
көрүлүбэтэ. Тэрилтэ диф-
ференцировааннай надбавка-
ны үөскэтингэ уопсай хо-
чуолга укупт үбэ барыта
сохоозтар былааны таһынан
оһорор ороскуоттарын са-
быыга, кинилэр производ-
стволарын сайыннарыыга
туһаныллылар. Онон сага
үөскээбит тэрилтэ үп-харчы
өртүгүн ыппыттылыбатын
туһугар үлэни сагалыи аҥ-
таран көрөр, былааннаан
мытар наада буолбута.
Бастатан туран, хас бирдин
үлэһит, коллектив барыс-
таахтык, ааһан-суоттоон үлэ-
лирин хааччылыи наһаата
тирээбитэ. Онон ис хаһа-
йыстыбаннай аһаан сага
балаһааннаах оһоһуллаан,
бары таһаарыллар ороскуот-
тарга димиттер тирдирэ-
биттэрэ.

Сыл аһардааһы үлэ ту-
мүктэрэ көрдөрөөлөрүнэн,
уопсай оһорон таһаарыи
баһаан бэрт кыранан туол-
баһаан да үрдүгүн (99,1
бырыһыан), быһырын түүрт
тэрилтэ көмөлөөн 1 мол.
373 тыһ. солк. үлэни оһор-
бут буоллахтарына, быйыл
1 мол. 575 тыһ. солк. үлэ

оһоһуллаан үлэ кэмэһэ 14,7
бырыһыан үрдэтилиннэ. Ас-
пыт сылаа бу үлэни толо-
рууга 324 үлэһит үлэһэбит
эбит буоллабына, быйыл ити
40-ча иһинэн аччатылынна.
Ол эбэтэр бири кинээх
оһоһулар бородууксуйа
35,4 бырыһыан үрдэһиннэ,
оттон орто хамнас 13,3 бы-
рыһыан үүнүүтэ хааччылыи-
нылар. Ааспыт сыллаах ту-
һааннаах кэмгэ бу түүрт
тэрилтэ 136,2 тыһ. солк. но-
чооттоох үлэһэбит буолла-
хтарына, быйыл ноһоот 28
тыһ. солк. дээр аччатылын-
на. Атыннык эттэххэ, 108,2
тыһ. солк. ааспыт сылан
кэмчилээтибит.

Үлэ түмүктэрэ лаппа тул-
суохтарын ааспыт сылларга
«Агроснабх» таһаарылыи-
быт ыйылылар-тобуулар ула-
ханык оһуустулар. Биллэн
турар, үлэ түмүктэрин хар-
чынан ааһыи—дьыла бири
өртө. Үлэ технологиятын,
хаһаайыстыбалары хааччы-
лыыны тупсарыи эмэ өтүн
болпуруос. Бу өртүнэн ыла-
к көрөр эбит буоллаха, би-
һиги өрөмүөннүүр сыахпыт
иннигэр элбэх соруктар ту-
раллар. Өрөмүөн хааччыс-
батын тупсарыыга биһиги
кыра кыамталаах мастер-
скойбут билигин көрдөбүл-
гэ ырааһынан эппизтээбэт.
Сага мастерской тутууга
элбэх сыллаах туруоруулар
болгомото ыппыттылылар.
Онон өрөмүөннүүр хаһа-
йыстыбаны тэрдүтэн тул-
серы улахан уустуктардаах.
Сохоозтар техника өрөмү-
өнүн кэмэһин биллэрдик

аччатылар. Өрөмүөннүүр
мастерской оһорон таһа-
ар бородууксуйатыттан
техниканы өрөмүөннээһини
27,8 бырыһыан эрэ ылар.

Манник усулуобуйа бээр
техниканы тупсаран оһо-
руунаан, саганы киллэриннэн
күүскэ дьарыктаныи была-
наар. Маныаха рационали-
затор Е. Д. Феоданов са-
лататынан 34 тыһ. солк.
өрөс механизмнар оһоһу-
лунулар. Үһүс кварталтан
садалаан иһин базегыгар
оһууран, мастерскойга тул-
серен оһоруу, саганы кил-
лэрин уонна өрөмүөннээһин
анал сыахтара тэриллэхтэ-
рэ.

Үһүс өртүттэн тэрээһин
болпуруостар кыаһтарба-
келер, улахан охсууу энер-
гетика сайдымтыгар ылы-
быт. Урукку өртүгэр элек-
тр-макырыааллан хаач-
чыыи «Агропромэнерго»
эрэ сүһүнүнэн ытыллар
буолара. Биһиги бу тэри-
лэни эһаммит, киһи систе-
матынан тахсыбыллыт бы-
һытынан, хааччылыи тох-
тоһуллубута. Атын ойбос
ханаалларынан матырыял
көрдөө сагаһыи бала-
һааннааһы тупсарбата
Онон бу сыллаах сэттэ ый-
даах былаан баарына бу
салааһа 22,4 бырыһыан то-
лорулунна. Быһырынны
туһааннаах кэмгээһи таһы-
нын 12 бырыһыан эрэ
оһордо.

Балаһааннаах быһыты-
нан, биһиги хааччылар тэ-
рилтэбит сыллааһы үлэтин

дуогабардарга олоһуран
былааннаан ыппар. Бу өр-
түгэр сохоозтаран биһиги
вадириспыттар элбэх кри-
тиканы истыбит. Ол гынан
баран үлэ бары көрүмнэ-
ригэр дуогабар быһыты-
нан сөһгөһүт эбээтээли-
тибэлэрибти 1,5—2 бук то-
поргоотубут. Сыл сагаты-
гар сохоозтар саһааһыи-
лара, специалистара үчүгэй-
дик былааннаан, аттаран
көрбөххэ эрэ дуогабар ту-
һэриилэрэ, сороһор төрт
да онтон аһаастаһылар
өйдөмүт балаһааннааһы
үөскэтэ. Үксүгэр күн айы
үөскээн тэһэ турар кы-
һаһааларын сакаастылар
уонна соһу тута оһорто-
рон ылаары туруорсаллар.
Атыннык эттэххэ, тэрилтэни
ханнык эрэ «баһаарынай ха-
маандаа» үлэһиттэр уон-
на оһуу өйдөбүл киилэр-
гэ диринник иһэн хаалбыт.
Дуогабардаах дөһсипили-
нэни иһи густаах тэрилтэ
үлэтин-хамнаһын тэрээһини
сатарытыыга, үп-харчы
өртүнэн охсууга тирдэр.

Билигин сыл иһикс аҥа-
рытан тэрилтэ саһааһыи
парин, специалистарын
хамнастара былаан толо-
дуларыттан уонна орос-
куоттары кэмчилээһиннэн
быһыи тутулуутаах тына
балаһааннаах оһоһулуна

Сага тэрилтэ үлэ-хам-
наһа тупсан иһэригэр бары
үлэһиттэр эрэллэрэ улахан.

В. НОВГОРДОВ,
«Агротехнаби» хылаабы-
най экономика.

Бэбиэскэбэ: кыстык бэлэмэ

Тэриннэххэ, ыам үрдүүр кыахтаах

Оройуон соххоотара, биллэрин курдук, снл сэттэ быйыл түмүгүнэн үүтү госу-дарствога туттарыыга 270 тонна кэстээх үлэлээн кэл-лэр. Былаанарын сынчаа «Мындабайы» соххоо толо-рон нһэр. Бу хайаайыстыба ааспыт снл туһааннаах кэ-миттэн 110 тоннаан элбэи туттарда. Быйылгытын 90 тоннаан аһарда. Соххоотар-тан соботох Субуруускай аатынан, отделениелартан Болтоно, Чакыр, Сыланг, То-лоон уонна Төлей былы-рыныгыттан асыйах үү-тү туттардылар.

Оройуон үрдүнэн, сэттэ ийгэ ааспыт снлтан 365 тоннаан элбэх үүт госу-дарствога туттарыллыбытын үр-дүнэн, сыллаабы былааны толорууга күчүмэбэй бала-һаанна үөскээтэ. Снл бү-түөр дээр халыт түөрт ытан ордук кэмнэ 4523 тон-на үүтү туттардаахха эрэ сыл-лаабы былаан туолар кыах-танна. Өскөтүн ааспыт снл бүтэһик биэс ийгэр 3936 тонна үүт туттарыллыбыт эбит буоллаһына, быйыл ити кэм устата былырыныгыттан 587 тоннаан элбэх үүт туттарыллыан наада. Эбэтэр хаалыт кэмнэ хас ий ахсын ортохунан 118 тоннаан бы-лырыныгы кирбинин аһа-ран истэхпитинэ эрэ сатаа-быт. Оттон кыах суох буол-батах. Холобур, ааспыт ий-гэ былырыныгытааһар 119 тоннаан элбэх үүтү туттар-былпыт ис кыахтар өссө да баалларын туһулуур. Маны таһынан соххоотар кыстык

ыйдарыгар отторун нуор-матта быдырыныгыттан эл-бэх буолара сэрбэһа суох. Кылаабынаа, тэрэһин, отордооһуну табатык тэри-йи, кыстыкка биризмэтигэр киирнэ, дыйл киирпиттэр сүөһүнү тото-хана аһатын быһаарар суолталаах буо-луохтара.

Сүөһүттэн ылыллар боро-дуунтаны элбэтэр инниттэн тугу огоруохха собуу?

Бастатан туран, фермалар-га үлэһит илин болпуруоһун быһаарар наада. Угус сир-дэргэ, снл уруккутун курдук, бастайааннай ыанныксыттар тинибэттэр. Холобур, Маро-лаайы отделениетыгар 11, Хайахыт отделениетыгар 9 ыанныксыт тинибэтэ үлэһит илинни аттаран туруорууга итэбэстэр билигин да баал-ларын ыйаллар. Быйыл аас-кыттан садалаан ыаллы Алексеевскай оройуонга эр дьон ыгырыы таһааран бу үлэбэ барыахтарытан үүтү ыаһын сорудаа аһара толоруллар буолла. Ыраата барбакка, «Чурапчы» соххоо Килэҕиктээһи отделениетын да ыллахха, манна кэллим арэнда олохтоһуоттан үлэһит илин толору хаач-чылар буолбута даһаны элбэти ээр. Арыылаах от-делениетыгар 5 эр киһи, ол иһигэр 2 үрдүк үөрэхтээх үчүүтүл, саһа төрөөбүт тиг-нэһэлэри арэндаһа ыан үлэһиттэриттэн хайаайыс-

тыбаһа балаһыаньаappa-тубуста. Снл сэттэ ийин түмүгүнэн Арыылаах от-делениетыгар үүтү госу-дарствога туттарыы былаана аһа-ра толорулуна, ааспыт снлтан 63 тоннаан элбэх үүт соботуолкаанна. Ма-нык түмүк фермалар кол-лективтарыгар лидердэри булууну табатык быһаары-нан ситиһилиннэ.

Иккиннэн, отордооһун үүт валовой ыамын үрдэ-тингэ кырата суох оруу-лаах. Элбэх ыанныксыттар сайылыктарга маччирэн калтаһыыр, мнах хаамыта, ыамын көтүтүүтэ таһаарыл-лар. Кэлин икки сылга оро-йуон үрдүнэн 19 саһа сайы-лык түтүлуна. Онон то-боостоох сирдэргэ отордоо-һуну бу ий 10—15 күннэри-гэр тэрийэр көдүүстэн атыны биэрэ суоһа.

Ученайдар элэлэринэн, атырдык ийин 20 күнүттэн садалаан маччирээх сыл-лаар сүөһү эби аһылыкка наадылар буолар. Дьэ ол иһин билигин, снлсэ угул-ла турар кэмнэ, фермаларга күүс маассаны тизии, ыл-гас бөдүөхтөөх снлэһи бэлэмнээһин маассабайдык ытыллыахтаах. Быйыл баа-һыналарга күүс маасса үүнүүтэ үчүгэйинэн, снлэһи күүскэ ээтии бородууксу-йаны элбэтнэҕэ быһаччы оруоллаах буолуоһа.

Кыстыкка биризмэтигэр

тэрэһиннээхтик киирин кы-һыгы ыйдарга үүт эбил-литини махталлар. Кыстык хотонноро сайылыктар ба-лаһан ийин 15 күнүн өс-пакка көһүөхтээхтэр. Ити кэмнэ дээр бары өрөмүөн үлэлэрэ бүтүрүлэн, КВ-оһохтор эбэтэр электрчес-кэй ууку сылытар прибор-дар үлэһиттэр бэлэм буо-луоттаахтар. Күһүмкү ый-дарга бөстүүтүлүн ордук элпизтээх үлэһит буолар. Эҕиллибитин курдук, бу кэмнэ мнах сүүрүүтэ үксүүр, уолуу таһаарыллар. Онон билигин бөстүүк аһаанын эбэр хайаан да наадалаах.

Атырдык ийин 5 күнүгэр ОАПХ советиыгар кыстыкка бэлэмнээһини турутуу туһунан болпуруос көрүлүбүтэ. Бы-йыл 106 хотонунан кыстык-быт былааннаран. Итинтэн алтата саһа, 11-гэ капитал-най 89 хотонго быстах өрөмүөннөр ытыллыахтаах-тар. Бүтүгүгү күннээх туругу-наа кыстык хотонноро өрө-мүөннэригэр 20 аэно, 75 киһи үлэһит. Бастатан ту-ран, нһэрэйдэр турар хотон-норун ордук кичэллээхтик өрөмүөннөөххэ.

Кыстык өрөмүөнүгэр

наархан балаһыаньаны элэнтэ-матэрийаал тий-бэтэ үөскэтэр. Маныаха са-һа тэриллэн ээр. «Агро-промэнерго» кадрдарынан хааччынаа үлэтин бу күн-нэргэ садалыыра наада.

Соххоотарга төрүүх хо-йугаан, ороһу нһэрэйдэр аһааннара үтүс. Нһэрэйдэ-көннүүнэн өлүүтэ онкоһор сайыныгы ыйдарга таһа-рыллара ийини дыксиннэ-рэр. Саһа төрүүх туһаа суох өлүүтүн аһатар сыл-тан Карл Маркс аатынан соххоока С. А. Собакин са-лайаччылаах «Илгэ» кооп-ератив 74 эдэр сүөһүкү кэтэһ хайаайыстыбага тар-батарга быһаарыммыта. Со-ловьев отделениетыгар 70 ороһу нһэрэйдэ эмиз ыал-ларга тарбаллытара атын хайаайыстыбаларга холобур эрэ буолуон сөп.

Быйыл соххоотар барыс-таахтык үлэһитлэрин хаач-чылар инниттэн оройуонга 11 мөл. 549 тыһ. солк. диф-ференцированной надбавка көрүлүбүтэ. Маныан 8 мөл. 593 тыһ. солк. өнөр-дас үүккэ үтүлүбүтэ. Ити үл үүт соботуолкатын былаана туолар эрэ түбэлтэ-

тигэр соххоотарга 100 быры-һыан кэпсээтэ. Дьэ ол иһин үүтү ыаһын былаанын то-лоруу соххоотар экономиче-ской, социальной өртүнэн сайдыларыгар быһаарар суолталаах.

Өссө биир маннык бала-һыаньаны ойдуохха наада. Оройуон 1969 с. биир фу-ражнай ынахтан 1400 кг эл-бэх үүтү ыабыта. Ити кэм-ниттэн 20 снл устата 1500 кг кирбин биир да снл ылыллыбакка кэллэ. Быйыл дыйл үчүгэй буолбутунан, оройуон үрдүнэн 1500 кг кирбинин аһара түһэр кыах үөскээтэ. Сэттэ ий түмүгүнэн хас биирдик фуражнай ынах-тан, ааспыт снл кытта таһ-нээн көрдөххө, 63 кг элбэх үүт манна. Карл Маркс аатынан соххоо, Килэҕи, Болугур уонна Төлей отделениелара 2000 кг кир-бинин ылар кыахтара үөс-кээтэ.

Түмүктээн эттэххэ, сүөһү инитини хаачыстыбаннай көрдөрүүлэрин туспарарга биһиэхэ рэзерваалар баал-лар. Кылаабынаа, кыстыкка киирин элпизтээх биризмэ-тигэр тэрэһин үлэлэри тул-сары быһаарар оруолу ылаһа.

С. ЯКОВЛЕВ,
ОАПХ председателэ.

Сир быһаана—олохпур быһаана

Босхону эрэйэллэр

Оройуоннаабы XXIX пар-тийнай конференция уураах-тарыгар этиллибитин кур-дук, сүөһү аһылыга буолар хуьтуралар ыйыллар сир-дэрин изиннэрин салгыы из-натан, элбэх сыллаах оттор снлэлэрин ылыны улаа-тыннарый, капиталнай бү-тэйдээһини биэргэммит бы-лаан быһыытынан ытыы-уонне нүөлсүгэр үлэлэри изиннээн иһин суоттирар онгоһуллубут сирдэртэн аһы-лык турунтаах базатын та-рихтээхтээхтэр. Итиник үлэ-лэр суоттарыгар патиетка бүтүүтэ оройуон үрдүнэн онгоһуллубут сирдэртэн об-щественнай сүөһү аһылыгын 40 бырыһыанын соботуол-калыыр сорук турар.

Патилетка түөрт сылыгар элбэх сыллаах оту ыһарга анаан 11351 гектар сир онгоһуллуоттааһа. Ол эрэри оройуон алта соххоотара 5056 гектары снл огорбо-тулар. Аһардас быйыл сох-хоотарга 2657 гектар хоһуна сирэ туһаарыллан онгоһу-луоттаах эбит буоллаһына, атырдык ийин 8 күнүгэ турутууна баара-эрэ 623 гектар сир бэлэмнэннэ. Уол-сайынан, хоһуна сирин тул-саран огоруу былаана сыл-тан-сыл толоруллубакка кэл-лэ. Ордук мөлхөх үлэ сир үлэлэригэр бу патиеткага оройуонка ыгырылаах Эрилик Эристин аатынан соххоока (директор И. Н. Аммосов) тэриллэр. Атын да соххоотарга үлэ тэрэһинэ олус үчүгэйэ суох.

Уөмтээбэт үлэ сүрүн биричинистинэн соххоотар истэринэн тэриллибит анал техникалаах дугомелноратив-най атарээтэр көдүүстэрэ кырата эбэтэр үмнүүтэ хааларылаа буолар. Маныан атарээтэр, холо-бур, Карл Маркс уонна Су-буруускай ааттарынан сох-хоотарга билигин даһаны суохтар.

Бастатан туран, атарээтэр

үстүү эрэ кичилээхтэр, 2-ия —3-түү трактордаахтар. Онон киилэр сннүүнэн сир эрэ таһаарыһынан мунурданаалар. Оттон капи-тальной хуруону түтүү, снлэ-тэни ыһы курдук саамай элпизтээх үлэлэри толор-боттор. Этарээтэргэ үксүтэр Т-150, К-701 курдук үлэһан трактордар үлэһит буол-лахтарына, олор, саппаас чаһынан сөптөөхтүк хаач-чыны ситиһилибэтинэн, өр кэмнэ алданан турал-лар. Аһардас ити биричи-нээн «Мугудай» соххоока икки Т-150 трактор алдынан турар. Иккиннэн, сир онго-һуллуун уонна нүөлсүтүү-нэн былаачы дьарыктаныах-таах мөлхөртөрдөр штат-тара сарбыллан, оройуон түөрт соххоотарыгар итин-ни специалистар билигин суохтар.

Маннык тэрэһинтэн онго-һуллубут сирдэргэ элбэх сыллаах от снлэтин ыһы ырааһынан снлэтэ суох. Хо-лобур, патиетка үс снлэн түмүгүнэн оройуон от снл-мэтин ыһыга 2731 гектар кэстээх этэ. Оттон 2575 ге-ктар онгоһуллан баран, туһа-ба таһыбакка, хара буору-нан хөһөн сыппыта хас да снл буолла. Быйыл соххо-отар 3000 гектарга ыһар со-рудохтарына баара-эрэ 632 гектарынан толорон кэллэ-лэр. Онон хаалыт кэмнэ 2318 гектары ыһар сорук тулар. Аны туран манна ба-рыга 46 тонна кэригэ от снлэтэ наада эбит буолла-һына, ОАПХ специалистара билинэлэригэр, оройуонга 56,4 тонна баар.

Манна днэн эттэххэ, сох-хоотар директордарга от снлэтин аһылаһартан үт-түнэллар. Кырдык, снл аһы биирдик килограмма 8 солк. сыналаах элбэх снл-лаах от снлэтин уба-харчы-та кырымчык соххоо аты-лаһарыгар ыарахан курдук. Ол эрэри биирдэ аһыла-

һан баран, онон ыһы-ны сыйа-байа элбэтэр кыах толору баар. Олох ыксаатаахха илиннэн да хо-муйууну тэрийэн балаһыан-һыеттан тахсыаха сөп. От-тон биһиги соххоотарбыты-гар маннык үлэлэри тэри-йэри ыарыбаталлар. Ол оннугар чэлэчки өртүнэн, от снлэтин аһылаһынан, бараллар. Олой снлэмнэ аһылыыр соботох «Мын-дабайы» соххоо бородуук-суйатын сынаттын иһин бүккэ тийэ чэлчэтэрин ту-руорсаллар.

Элбэх сыллаах оту үүн-нэринэн, снлэмнэ хомуйуу-нан дьарыктанар анаа аэно-лар биэс соххоотка суо-тар. Сычача «Мындабайы» соххоока эрэ Д. М. Ноев аэноһа 1985 с. идэтигэр үлэһит. Ааспыт снлга бу коллектив 170 тыһ. солк. барсы ылыта. Быйыл 40 тонна от снлэтин хомуйан аһылыыр соруктаах. Ол эрэри аһытар Новааах опиттарын байытарга тобо эрэ тигэһэбэтэр.

ОАПХ өртүттэн семинар-дары тэрийи, аналлаах нурстэри аһы, республика от ыһылынан дьарык-танар ученайдарын кытта ыкса снбээстээхтик үлэлэ-һин, шэфтэһин эмиз кыал-лыбат. ОАПХ кылаабынай агронома Е. И. Коркина бу кэсннлээх болпуруоска икки иликтинэн ылсан, ха-һаайыстыбалар салайааччы-лэриттан, туһааннаах спе-циалистардан көрдөбүлү, эл-пизтинэһи билигин биризмэ-бэ сөп түбэһиннэрин туруо-ра, үлэни сөптөөхтүк тэрийэ илнэ.

Соторуааһыта буолан ааспыт ОАПХ советын му-ныаһар бу болпуруос көрү-лүнэ эрэри, кнлэ кэпсэ-тингэ турбакка, ыспыраа-калаһы эрэ бэрээдэһинэн ханнык эрэ кэпсэтин буолла.

А. МАКАРОВ.

ХОТОННО УЛЭ БАРА ТУРАР

Биһиги корреспондент соторутааһыта «Чурапчы» соххоо Килэҕиктээһи отделениетын «Эрэмнэ» ыаннык ферма старшайа, арендатор П. Ф. Максимовы көрсөн коллектив кэлэр кыстыкка хайдах бэлэмнэрин туһу-нан ыйыталаһа сырытта. Онуоха Петр Федотович ман-нык кэпсээтэ:

—Быйыл Намада «Кэскил» үс хотонноох комплексыгар кыстыахтаахпыт. Барыта 350-ча сүөһүнү снл таһаарбыт буолуо. Ааспыт кыһын ити-тэр системабыт бэрнэ эрэй-дээн арычча туоралпыта. Теплоассасытын тонортуу да сыһыталаабылпыт. Уута сүөхэмнэт буолан моһуок-таабыта. Онон быйыл бары-тын көтүрэн сагаланы огос-то снлдьабыт. Онно бэйэбит үлэһиттэрибт от ыһын тура түбүгүрдүлэр. Сварщикпыт Егор Егорович Владимиров салалтатынан Николай Ни-

колаевич Местников уонна Владимир Семенович Нова-городов элбэх үлэһи то-лордулар. Билигин турба көстүбүккэ тардылыһылар. Соххоолут инженердэригэр эрдэ сакаастаан турабыт да, кыһан көстөк биэрбэт. Кы-рааннар, задежжалар эһин эмиз наада этилэр.

Итиги таһынан биир хо-томмутугар ТСН-мытын са-гардан оностоохтаахпыт. Урут наһаа кнлэ сир хө-бөн эргикэр буолан, кыам-мат этэ. Онон икхилин комплект электродойка уон-

на уулатар механизм та-һылыахтаах. Матэрийаала баар.

Котельнайбыт өрөмүөнэ бүппүтэ. Хотоммут муосте-тыгар быстах өрөмүөннээх-пит. Пиломатериал баар. Онон үлэтэ үһүс сүөһа Уолсайынан, ити элпнэ тур-баларым быһаарылыахта-тарына, кыстыкка бэлэм снлэрилизтээх этэ.

Хотонго киирингэ снлргэ пресс өтүк кыһан таһаарыа хааллыбыт. Күһүн ылар ини-бит. Ону тэнэ снлэһипит угуута арыһы быһаарда. Снлэһипит таһыта эмиз ыраах. Дыккинэн, бу чу-гастааһы Намылды уонна Килэҕи баһыналарга да биһигин сөп огоруохтара этэ. Кэпсээс, баар, онно эрэ снлэстэһиһипит.

Пермякова Екатерина Га-врилевна (снлмөккэ) уон оболоох Геройниһ. Ол эрэри кнн онон күөн тут-тан соххоо үлэһиттэн-хамна-һыттан туора турбат. Былы-рын Екатерина Гаврилыв-на дьүүгэлэринэн үһүс буолан ыгырыы таһааран пекарнятан фермаһа үлэ-һи тахсытытара. Төбүрөөн ферматыгар аренднай ба-дэрээтинэн үлэлэһиттэрэ. Е. Т. Пермякова үүккэ бы-лаанын толорбута, 15 ынах-тан 15 кнлэи нһэрэйдэ ыл-бытын таһынан, иккэ тыһа-байы төрөтөн нһэрэйдэрин эби туттарбыта.

Екатерина Гаврилевна быйыл пенсиятын туһанан сыһылаһыга барар санаа-лаах. Ол эрэри кнн снл биир быар куустан олоруо суоһа, соххоотан тигэһа ылан көрүөһэ.

Б. ПАВЛОВ фотота.

